

TRUMPA INFORMACIJA APIE TARPTAUTINĮ TYRIMĄ PIRLS IR PAAIŠKINIMAI APIE MOKYKLOMS PATEIKIAMUS PAGRINDINIO TYRIMO PIRLS 2016 REZULTATUS

Trumpa informacija apie tarptautinį skaitymo gebėjimų tyrimą PIRLS

Tarptautinį skaitymo gebėjimų tyrimą PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study*), kuriame Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų ketvirtų klasių mokiniai dalyvavo jau keturis kartus (2001 m., 2006 m., 2011 m. ir 2016 m.), organizuoja Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (*IEA*). Tyrimo tikslas – analizuoti mokinių mokymosi pasiekimų tendencijas ir skirtumus tarp įvairių švietimo sistemų, siekiant padėti ugdyti mokinių skaitymo gebėjimus pasaulyje. Šiame tyrime dalyvauja daugiau kaip 50 pasaulio šalių. Lietuvoje šį tarptautinį tyrimą vykdo Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyrius.

2016 m. balandžio mėnesį atsitiktiniu būdu atrinktose 195 Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose buvo vykdomas pagrindinis PIRLS 2016 tyrimas. Kiekvienoje į tyrimo imtį atrinktoje mokykloje iš visų tos mokyklos ketvirtų klasių atsitiktiniu būdu buvo atrinktos viena/dvi ketvirtos klasės, kurių mokiniai ir dalyvavo tyrime: skaitė jiems pateiktus grožinius ir dalykinius tekstus, atliko teksto suvokimo užduotis ir atsakė į klausimyno klausimus. Mokinių tėvai, mokytojai ir mokyklų direktoriai taip pat atsakė į tyrimo klausimus apie ankstyvąją mokymosi patirtį, edukacinius išteklius, įvairius su mokymusi mokykloje ir skaitymo gebėjimų ugdymu susijusius dalykus.

Po kiekvieno tyrimo parengiama ir viešai skelbiama išsami lyginamoji tarptautinio PIRLS tyrimo ataskaita, kurioje pristatomi ir analizuojami apibendrinti visų tyrime dalyvavusių šalių rezultatai.

Kadangi Tarptautinio tyrimo PIRLS 2016 išsami ataskaita bus parengta tik po metų ir joje bus viešinami tik šalies lygmens apibendrinti duomenys, Nacionalinis egzaminų centras kiekvienai tyrime dalyvavusiai Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklai parengė apibendrintą lyginamąją informaciją apie tyrime dalyvavusių ketvirtokų pasiektus rezultatus. Visa informacija yra apibendrinta mokyklos lygiu.

Paaškinimai apie mokykloms pateikiamus PIRLS 2016 pagrindinio tyrimo rezultatus

Kiekvienai tyrime dalyvavusiai mokyklai pateikiama lentelė ir 3 diagramos, kuriose ketvirtokų atliktų skaitymo užduočių rezultatai lyginami su kitų tyrime dalyvavusių šalies mokyklų ketvirtų klasių mokinių rezultatais.

Lentelėje pateikiami lyginamieji mokyklos (bendrai ir pagal dalyvavusias klases), kuriai teikiami duomenys, ir šalies (visų dalyvavusių tyrime mokinių) skaitymo gebėjimų rezultatai. Taip pat atskirai pateikiami apibendrinti (minimalūs, vidutiniai ir maksimalūs) rezultatai pagal mokinių mokymosi kalbą, vietovės, kurioje yra mokykla, urbanizacijos lygį ir mokyklos tipą.

Toliau lyginamieji mokinių skaitymo rezultatai pateikiami vaizdžiomis diagramomis atskirai lyginant pagal mokyklos mokomąją kalbą, vietovės, kurioje yra mokykla, urbanizacijos lygį ir mokyklos tipą. Diagramose pateikiami visų dalyvavusių mokyklų vidutiniai skaitymo rezultatai (vidurkis standartizuotais taškais), skirtingų spalvų taškeliais pavaizduotas mokyklas rikiuojant pagal vidutinius rezultatus nuo žemiausių iki aukščiausių. Juoda brūkšnine linija, ties 500 standartizuotų taškų, pažymėtas šalies vidurkis, t.y. visų tyrime PIRLS 2016 dalyvavusių mokinių rezultatų vidurkis.

Atkreipiame dėmesį, jog lentelėje rezultatai pateikiami pagal mokinių mokymosi kalbą, o diagramose vidutinis mokyklos rezultatas pateikiamas pagal mokyklos mokomąją kalbą, nes dalyje tyrime dalyvavusių mokyklų ugdymas vykdomas 2-3 mokomosiomis kalbomis (diagramose nurodyta: Lenkų / Lietuvių / Mišri / Rusų). Pavyzdžiui, mokyklai, kurioje ugdymas vienoje klasėje vyksta lenkų, o kitoje – rusų kalba, lentelėje šių klasių rezultatai pateikiami atskirai, o diagramose pateikiami apibendrinti šių mokyklų (ir rusų, ir lenkų kalba besimokančių ketvirtokų) rezultatai.

Lyginimo patogumo sumetimais, visi rezultatai diagramose perskaičiuoti į standartizuotus taškus. Kadangi tyrimui buvo pateikta daugiau kaip 10 skirtingų testų sąsiuvinį su skirtingo sunkumo ir sudėtingumo tekstais ir užduotimis, o mokiniams reikėjo atlikti tik viename sąsiuvinyje pateiktas užduotis (klasės mokiniai skaitė skirtingus tekstus ir atliko skirtingas užduotis), skaitymo pasiekimų skalė pateikiama standartizuotais taškais taip, kad kiekvieno sąsiuvinio pasiekimų vidurkis būtų 500 standartizuotų taškų, o šalies mokinių „išsibarstymas“ pagal atliktų testo užduočių rezultatus padengtų 60–750 standartizuotų taškų intervalą. Ši skalė leidžia palyginti mokinių skaitymo gebėjimus nepriklausomai nuo užduočių sunkumo ir sudėtingumo. Naudojant šią skalę buvo apskaičiuoti **vidutiniai, minimalūs ir maksimalūs** skaitymo gebėjimų rezultatai (standartizuotais taškais): kiekvienos mokyklos dalyvavusių mokinių ir visų dalyvavusių mokyklų mokinių bendrai paėmus. Tyrime dalyvavusių mokinių skaičius pateikiamas tam, kad būtų galima įvertinti rezultatų patikimumą. Pavyzdžiui, kai kuriose mokyklose pagrindiniame tyrime dalyvavo nedaug mokinių. Jei bent vienas jų beveik nieko neatliko, bendras vidurkis bus daug mažesnis negu mokykloje, kurioje užduotis atliko daugiau mokinių. Jeigu tyrime dalyvavo tik keletas mokyklos ketvirtokų, rezultatus reikia itin atsargiai interpretuoti. Lyginant kurios nors mokyklos ir apibendrintus visų tyrime dalyvavusių mokyklų mokinių pasiektus minimalius ir maksimalius rezultatus, galima įsivaizduoti tik labai bendrą situaciją. Analizuojant duomenis labai svarbu atsižvelgti į tai, kokia dalis Jūsų mokyklos ketvirtokų dalyvavo šiame tyrime, ir nedaryti skubotų išvadų.

Jei turite klausimų ar norėtumėte gauti detalesnės informacijos, kreipkitės į Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyrių.

Elektroninio pašto adresas: ramute.skripiene@nec.lt.